

Opgøret med oprøret

På tærsklen til 50-året for 1968 er 'De glade tressere' for alvor ved at blive historie. Det er tid til, at historikere begynder at tilføje nye lag til den kollektive erindring om perioden samt at grave nye perspektiver og ideer frem fra fortiden.

Den gængse forståelse af tresserne er i høj grad præget af fortællinger om oprør. De handler for eksempel om Storkespringvandet og opgør med professorvældet på universitetet i København; om kollektiver og unge drømme, om radikale ændringer for at skabe et helt andet samfund.

Denne opfattelse er allerede blevet nuanceret. Flere historikere har påpeget, at de revolutionære unge fylder uforholdsmæssigt meget. Måske fordi de var børn af eliten og i eftertiden har haft en stærk stemme i samfundet, som de kunne bruge til at beskrive deres egne oplevelser? Eller måske fordi revolutioner og demonstrationer bare er mere spændende end kontinuiteten? Men som følge heraf er det blevet påtalt, at der i tresserne også fandtes borgerlige unge, som passede deres studier, fik et fast

arbejde, giftede sig og flyttede i parcelhus for at stifte familie.

På samme måde som belysninger af 'de borgerlige tressere' er med til at give et mere nuanceret billede af historien, kan et regionalt perspektiv også tilbyde nye indblik, der supplerer storbyfortællingerne. Retter man fokus mod den dansk-tyske grænseregion, får man for eksempel blik for en unik problemstilling for en særlig gruppe unge i tresserne. De nye tider påvirkede også det gamle nationale modsætningsforhold i grænselandet hos de tysksindede unge nord for grænsen og de dansksindede unge syd for den.

I perioden efter 1945 var forholdet mellem danske og tyske på begge sider af grænsen anspændt.

Nord for grænsen var forholdet mellem mindretal og flertal mærket af det tyske mindretals samarbejdsvillighed med besættelsesmagten, som det danske flertal havde set på med afsky. Syd for grænsen betragtede den tyske flertalsbefolkning det blomstrende danske mindretals drømme om genforening med Danmark som undergravende over for den nye vesttyske stat.

Tobias Haimin Wung-Sung . Privatfoto

idet musikken per definition var international. På samme måde blev Sønderborg Jazzklub nord for grænsen omtalt i et magasin for tysksindede unge i Sønderjylland som et sted, hvor alle var velkomne, fordi jazz ikke kendte til grænser mellem mennesker.

Op igennem tresserne krævede unge mennesker i det hele taget mere plads til at være sig selv. Selvom grænseregionen var langt fra både San Francisco og Carnaby Street i London, slog nogle af de samme tendenser sig fast.

I den tysksindede ungdomsklub i Tinglev var der for eksempel ringe opbakning til traditionelle foredragsarrangementer, hvorimod friaftenerne uden program - hvor dansksindede kammerater også var velkomne - trak fulde huse. Syd for grænsen afslog de unge på det danske gymnasium i Flensborg, at Sønderjyske Spillemand skulle stå for musikken til gymnasiefesterne. I stedet ville de have beatmusik og en bar med dæmpet belysning - og de ville desuden have deres kammerater fra den tysksindede flertalsbefolkning med.

En anden virkelighed

Selvom de unge voksede op i en efterkrigstid, hvor de nationale spændinger mellem dansk og tysk var på deres højeste, blev virkeligheden i grænseregionens tressere ret hurtigt en anden. Især i Sydslesvig gav den gamle drøm om en fremtidig genforening med Danmark - et centralt element i det danske mindretals selvforståelse - ikke længere mening for en lang række unge.

Fra midten af tresserne og frem så de unge dansksindede ikke længere tyskerne som deres modstander, som de skulle kæmpe imod for at få Sydslesvig hjem til Danmark. En ny grænse rykkede længere og længere ned på de unges dagsorden.

Omvendt var det heller ikke sådan, at det at være dansk- eller tysksindet blev ligegyldigt. Men at være det ene behøvede ikke længere at betyde, at man skulle leve i isolation fra det andet. I stedet ville man tage det bedste fra begge verdener og være stolt af at kunne beherske to sprog og kunne begå sig i to kulturkredse. Selvom der ikke var bred enighed om denne nye selvforståelse med det samme, viser et regionalt perspektiv på en ellers storbydomineret fortælling, at de værdier, som mindretallene i dag helt officielt definerer sig ud fra, i virkeligheden snart har 50 år på bagen.

Tobias Haimin Wung-Sung
postdoc ved Center for Grænseregionsforskning, Institut for Statskundskab, Syddansk Universitet

40

Godt, grafisk håndværk sætter prikken over i'et

Har virksomheden brug for opdatering af logo, en helt ny profil eller andet grafisk arbejde?

Din grafiske identitet er et spejl af virksomhedens værdier og visioner. Vi hjælper dig med ét samlet, grafisk udtryk, der sætter prikken over i'et.

ad libitum
• grafisk bureau

Identitet

Grafisk design

Produkter

Webdesign

Sociale medier

Rådgivning

Se hvordan vi har hjulpet vores kunder på
www.grafiskadlibitum.dk

De anspændte forhold førte til, at grupperne isolerede sig fra hinanden. Hvor der for eksempel før Anden Verdenskrig fandtes både danske og tyske afdelinger i de sønderjyske kommuneskoler, kunne tyskundervisning, efter krigen, udelukkende finde sted i tyske privatskoler. Ligeledes var unges fritidsaktiviteter på begge sider af grænsen opdelt efter nationalt sindelag. Afhængig af om man var dansk- eller tysksindet, kom man i den nationaltilsvarende forening eller klub. Isolationen blev understøttet af både mindretal og flertal.

Langsomme forskydninger

Men da tressernes nye ungdomskultur gjorde sit indtog i grænseregionen, blev idealet om isolation mellem dansk- og tysksindede unge udfordret. Der var ikke tale om store forandringer fra den ene dag til den anden, men om langsomme forskydninger i forskellige sfærer. I takt med at nye interesser spredte sig blandt mindretallenes unge, begyndte medlemstallene at falde i de etablerede foreninger, der foruden deres egentlige fokus gjorde det klart, at de også havde nationale formål.

Især den nye musik påvirkede ungdommen. Allerede i 1957 blev der etableret en jazzklub for unge i Flensborg i nogle lokaler, som det danske mindretal stillede til rådighed. Klubben 'Storyville' blev først præsenteret som en 'dansk' jazzklub, men medlemmerne protesterede imod, at den kun skulle være for dansksindede. Man mente at jazz ikke kunne presses ned i en national ramme,

Den gængse forståelse af tresserne er i høj grad præget af fortællinger om oprør.

Tobias Haimin Wung-Sung